

Dosadašnje aktivnosti

Koordinacije udruga za očuvanje pomorske, ribarske i brodograđevne baštine Kvarnera i Istre

Ciljevi rada i djelovanja

Analizirajući stanje tradicijskih plovila na Jadranu, uviđa se stalni trend smanjenja njihova broja, neminovno se nameće zaključak da ukoliko izostanu sustavne aktivnosti glede njihova očuvanja i revitalizacije prijeti njihov nestanak. Stoga se Koordinacija udruga za očuvanje pomorske, ribarske i brodograđevne baštine Kvarnera i Istre želi oduprijeti ovom trendu te predlaže razne inicijative koje bi trebale doprinijeti osnovnom cilju.

Mišljenja smo da očuvanju i revitalizaciji pomorske, ribarske i brodograđevne baštine valja pristupiti provodeći više vrsta sustavnih aktivnosti koje su međusobno kompatibilne te ostvaruju sinergijski efekt pri ostvarivanju osnovnog cilja. U tom smislu valja istaknuti sljedeće aktivnosti (projekte):

- očuvanje postojećih brodova i brodica koje još uvijek imaju autohtonu vrijednost, njihova eventualna rekonstrukcija te izgradnja replika povijesnih plovila,
- osmišljavanje događanja koji su izravno ili neizravno vezani na revitalizaciju pomorske, ribarske i brodograđevne baštine,
- pristup problemu treba biti i znanstven i popularan te treba biti baziran na metodologiji koja se sastoji od istraživanja, prezentacije i edukacije,
- osmisliti prezentaciju, popularizaciju i isticanje značenja ideje očuvanja i revitalizaciji pomorske, ribarske i brodograđevne baštine.

Jedan od najvažnijih ciljeva u kontekstu očuvanja pomorske, ribarske i brodograđevne baštine je očuvanje postojećih brodica koje još uvijek imaju autohtonu vrijednost, njihova eventualna rekonstrukcija te izgradnja replika povijesnih brodica i brodova od najmanjih do najvećih. Pritom valja razmotriti mogućnost razvijanja ovih projekata u okviru pomorskih muzeja/zbirki ili drugih ustanova i udruga koje se bave očuvanjem pomorske, ribarske i brodograđevne baštine kao i iznalaženje načina da se stimuliraju pojedinci odnosno vlasnici takvih plovila za njihovo čuvanje i obnavljanje.

U smislu stimuliranja pojedinaca odnosno vlasnika takvih plovila za njihovo čuvanje i obnavljanje potrebno je osmisliti i pokrenuti čitav niz inicijativa kao što su osiguravanje prostora (vezova) u lukama za tradicijska plovila, oslobađanje od pristojbi za vez, pružanje stručne pomoći u rekonstrukciji i obnovi plovila, osiguranje sredstva za financijsku pomoć u obnovi i opremanju plovila (nepovratna sredstva, mogućnost namjenskog kreditiranja i sl.). Veliki iskorak u tom smislu bila bi realizacija inicijative da se tradicijska plovila proglase kulturnom baštinom Republike Hrvatske.

Većina naših projekata odvija se na prostoru Lučkih uprava pa je prirodno da ove projekte treba razvijati u suradnji s Lučkim upravama čime se podiže vrijednost same destinacije ali i vidljivost Lučkih uprava u pozitivnom smislu što je vjerujemo i u interesu Ministarstva.

Razvojem ovakvih projekata postiže se zasigurno šira društvena korist, posebno u turističkom smislu ali i afirmaciji Hrvatske kao kolijevke brodogradnje i pomorstva, a posebno nakon ulaska EU gdje valja zaštititi svoj identitet, između ostaloga i valoriziranjem svoje pomorske, ribarske i brodograđevne baštine te istaknuti svoje komparativne prednosti.

Prikaz realiziranih aktivnosti

Pojedine inicijative i aktivnosti Koordinacije su prepoznate te imaju sve više poklonika. Posebno se dobro razvija onaj dio programa koji se odnosi na organizaciju regata ili smotri tradicijskih plovila. Trenutno se samo na Kvarneru i u Istri organizira 12 smotri i regata tradicijskih barki na jedra. Organizacijom ovakvih manifestacija prezentiramo i ističemo značenje očuvanja i revitalizacije naše pomorske, ribarske i brodograđevne baštine, a doprinosimo i razvoju turističke privrede.

Na inicijativu Koordinacije uz nosioca organizacije Primorsko-goransku županiju te Turističke zajednice, gradove i općine realiziran je projekt sudjelovanja tradicijskih barki na Festivalu mora i mornara Brestu 2012. U Brestu su prezentirane Rapska laja, Lovranski guc, Kvarnerski guc, Krčka pasara i Rovinjska batana. Nastup u Brestu je bio vrlo zapažen te je polučio velik interes javnosti i medija u zemlji i u Francuskoj.

Koordinacija je bila suorganizator manifestacije „Oživimo mrtvi kanal“ i „Kvarnerski festival mora i pomorske tradicije – FIUMARE 2012“ koje su se u Rijeci održavale os 2011. godine. Trenutno je Koordinacija glavni organizator „Kvarnerskog festivala mora i pomorske tradicije – FIUMARE“ koji je postao jedan od najvećih, a po pojedinim programima i najveća manifestacija ove vrste u Republici Hrvatskoj.

Članovi Koordinacije aktivno su sudjelovali i sudjeluju u pripremi i realizaciji projekata Mala barka i Mala braka 2: Očuvanje pomorske baštine Sjevernog Jadrana koji se provodi unutar programa suradnje INTERREG-V-A Slovenija-Hrvatska. Nositelj projekta je Primorsko-goranska županija. Kroz projekte su povučena značajna sredstva iz koji su realizirani ili će biti realizirani interpretacijski centri maritimne baštine, obnovljene barke i nerezinski loger, održan veliki broj manifestacija temeljem na pomorskoj baštini i sl.

Od ostalih aktivnosti valja spomenuti nastup na sajmu Nautike u Rijeci 2009., 2010. i 2011. godine te Zagrebačkom sajmu Nautike 2012. i 2013. Na ovim specijaliziranim sajmovima predstavljena su postignuća Koordinacije te su organizirani okrugli stolovi s temom očuvanja i revitalizacije maritimne baštine koji su u stručnoj javnosti bili vrlo zapaženi.

Na Noći muzeja u Rijeci organizirana je i postavljena izložba fotografija *Hrvatska - Kvarner i Istra u Brestu 2012.* (autor Mladen Ščerbe). Organizatori: Primorsko-goranska županija i Koordinacija udruga za očuvanje i revitalizaciju pomorske, ribarske i brodograđevne baštine Sjevernog Jadrana. Ista izložba postavljena je na Zagrebačkom sajmu nautike 2013. godine, u riječkoj ribarnici u sklopu „Kvarnerskog festivala mora i pomorske tradicije – FIUMARE 2014“ te u Mošćeničkoj Dragi u sklopu 5. Smotre i regate tradicijskih barki na jedra.

Osim ove izložbe Udruga kao i njene članice na svim manifestacijama organiziraju prigodne izložbe pomorske tematike kojih je dosad organizirano preko dvadeset.

Predstavnici Koordinacije osim na svojim manifestacijama, daju podršku i učestvuju na manifestacijama vezanim uz očuvanje pomorske baštine Latinsko idru u Murteru, Regata za dušu i tilo u Betini, Dani u Vali u starom Gradu na Hvaru, Hvar – metropola mora u gradu Hvaru i Rota Palagruzona. Osim u Hrvatskoj hrvatsku pomorsku baštinu prezentirali smo na festivalima mora u Brestu i Morbihanu u Francuskoj, te regatama tradicijskih barki u Veneciji (Regatta Stirica i Vela al terzo – Coppa dell Presidente), Piranu i Izoli.

Koordinacija podupire i lokalne manifestacije, pa su tako barke članica Koordinacije sudjelovale na manifestaciji Opatija – Carski grad, 170 godina turizma Opatije i opatijske rivijere, te Pomorska bitka u Bakru.

U međuvremenu su pokrenuti projekti katalogizacije tradicijskih plovila i pravila za obnovu, gradnju i opremanje tradicijskih plovila. Članovi Koordinacije sudjeluju i u čitavom nizu inicijativa drugih institucija koje se odnose na očuvanje i revitalizaciju maritimne baštine te nizom predavanja nastoje senzibilizirati javnost i institucije za ovu temu.

Koordinacija je dala doprinos i izradi Strategije kulturnog razvitka grada Rijeke: 2013. - 2020. jer u Strategiji uopće nije bila predviđena maritimna baština, zatim Strategiji razvoja kulturnog turizma Grada Rijeke, kao i Strategiji razvoja kulturnog turizma Primorsko goranske županije.

Članovi Koordinacije aktivno sudjeluju u inicijativi za osnivanje Muzeja mora u Rijeci te u osmišljavanju prijedloga suradnje u projektu: Rijeka – Europska prijestolnica kulture 2020. s idejom da se uključi i šira regija.

Također, vrlo je značajno istaknuti da članice Koordinacije u svojim sredinama (u Rovinju, Fažani, Mošćeničkoj Dragi, Lovranu, Nerezinama, Krku i Rabu) postižu zavidne uspjehe u očuvanju i promociji potencijala maritimne baštine. Posebno valja istaknuti da je npr. Rovinj proglašen 2. najljepšom lukom Mediterana, Ekomuzej Batana uvršten je na UNESCO-ov popis dobre prakse očuvanja nematerijalne baštine. Ekomuzej Mošćenička Draga odnosno Interpretacijski centar ribarske i pomorske baštine „Kuća od mora“ dobitnik je nagrade SCAL koju dodjeljuje Svjetska udruga menadžera u turizmu, a postao je i redoviti član Asocijacije pomorskih muzeja Mediterana. Grad Krk dobio je nagradu za uspješnu provedbu programa kulturnog turizma, a u obrazloženju nagrade glavni akcent stavljen je na pomorsku baštinu i manifestaciju „Krčka jedra“. Navedena postignuća ostvarena su ponajviše djelovanjem naših članica.

Imajući u vidu navedeno, te trenutne aktivnosti članica i predstavnika Koordinacije, može se zaključiti da je Koordinacija postala nezaobilazan subjekt u promišljanjima i realizaciji projekata očuvanja i revitalizaciji hrvatske pomorske baštine, što su prepoznale mnoge institucije. Koordinacija intenzivno surađuje s Pomorskim i povijesnim muzejom Hrvatskog primorja u Rijeci, Asocijacijom pomorskih muzeja Mediterana, nadležnim tijelima u Primorsko-goranskoj županiji, Gradu Rijeci, te općinama i gradovima na području Kvarnera i Istre. Predstavnici Koordinacije inicijatori su osnivanja i članovi Sekcije za hrvatsku pomorsku baštinu, Znanstvenog savjeta za pomorstvo pri Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti (HAZU). Osim na sjevernom Jadranu Koordinacija surađuje i sa svim značajnijim udrugama koje se bave očuvanjem i revitalizacijom maritimne baštine na području Republike Hrvatske.